

Katarína Tomašovičová

Anglické protějšky českých adverbii zřetele a míry / English counterparts of Czech adverbs expressing respect and measure

Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav anglického jazyka a didaktiky, bakalářská práce, srpen 2013, 57 stran + příloha

Posudek vedoucí práce

Bakalářská práce Kataríny Tomašovičové se zabývá překladovými protějšky českých adverbii zřetele a míry se zaměřením na divergentní realizační formy. Úkolem bylo vybrat vhodná adverbia z obou sémantických skupin a kromě způsobů jejich vyjádření v angličtině i případné srovnání těchto skupin.

Jakkoliv jsou adverbia poměrně heterogenní skupinou, velmi důkladně zpracovaná teoretická kapitola sumarizuje hlavní charakteristiky anglického a českého příslovce, počínaje morfologií (derivační prostředky včetně pravopisu, homomorfní jednotky, stupňování – vliv slovenčtiny u *rychle* na str. 16), přes detailní popis syntaktického využití, až po variantní sémantické klasifikace (zejména pak vymezení adverbii zřetele dle Daneše a Knappové a jejich produktivita, str. 24-25). Závěr teoretické části je věnován mezijazykové (ne)korespondenci na základě poznatků v *Mluvnici současné angličtiny* a zejména Hladkého studie (1981), která poukazuje na nižší výskyt adverbii v angličtině v porovnání s překladem do češtiny jako důsledku nominálních tendencí vyjadřování v angličtině a na určité systémové vztahy v případě nekorrespondencí.

Vlastní empirická část je založena na 211 příkladech získaných z *InterCorpu*. Zde je potřeba zdůraznit, že oproti zadání autorka více než dvojnásobně překročila požadované množství zpracovaného materiálu (pův. zadání bylo sto divergentních příkladů celkem, ve výsledku je to sto z každé sémantické skupiny). Součástí zadání byla i volba konkrétních adverbii (požadavek 20 divergentních příkladů pro jedno adverbium). Zde je opět potřeba vyzdvihnout pečlivou přípravu, kde byla zvolena adverbia nejen na základě dostatečného počtu výskytů (mnohá adverbia zřetele měla malý počet výskytů, u adverbii míry byl stav opačný), nýbrž i morfologicky různá: *fyzicky, společensky, politicky, duševně, citově, životně* vyjadřující zřetel, a *značně, částečně, nadobro, poněkud* a *úplně* vyjadřující míru.

V části 3 je pak pro každé adverbium uveden poměr příkladů realizovaných v angličtině adverbium proti příkladům divergentní realizace, které jsou následně děleny slovnědruhově (adjektivum, substantivum, případně součást sémantiky jména či adjektiva či nekompozitního idiomatického spojení). (U případů předložkové fráze se substantivy *way* a *fashion* bylo možno poukázat na fakt, že jde o pravidelné opisné tvoření adverbialních významů, str. 37). Mezi zajímavá zjištění patří různá míra slovnědruhové shody u jednotlivých lexémů vyjadřujících zřetel (od cca 64% zastoupení adverbium u *fyzicky* či *politicky* po 25% u *životně*, Ø 48,8%, s nejčastějším protějškem je vyjádření adjektivem (kromě *duševně*).

Vyšší míra slovnědruhové konstantnosti je patrná u adverbii míry (od 69% u *částečně* po 49% u *nadobro*, Ø 58,7%). Kromě míry konstantnosti autorka upozorňuje i na různou míru lexikální variability konstantních protějšků (od jednoho lexému po dlouhou řadu protějšků, např. u *částečně* vs. *značně, nadobro*). Vzhledem k nejvyššímu zastoupení nulové realizace

v angličtině představuje *úplně* specifický případ (vyjadřuje se buď adverbium či naopak nulou).

Závěr pak shrnuje dílčí výsledky: průměrně odpovídají vybraná adverbia stejnému slovnímu druhu v angličtině v necelých 54% případů, nejčastěji je příslušný význam vyjádřen adjektivem (55%). Autorka také náležitě poukazuje na rozdíly mezi oběma sémantickými skupinami, jak v míře konstantnosti, tak ve formě divergentního protějšku.

Celkově je práce zpracována velmi pečlivě, jak po stránce odborné, technické a jazykové (

V appendixu, stejně jako v textu by bylo vhodné podtrhnout odpovídající složku věty.

Poznámky k jednotlivostem:

Str. 17 – while other adverbs form if by suffixation of ..

Str. 23 – in broad sense

Str. 25 – Trávníček, *biological valuable food?*

Str. 25 – *vzpříjmeně*, str. 26 *vanzdory, složenbně, umyselně*

Str. 35 – *in cases like this*

Str. 36, 38 – *all the languages* – které jazyky jsou zahrnuty?

Str. 47 – *faded clean away* – slovní druh *clean*?

Str. 42 – (D6), (D11)?

Závěr:

Jak vyplývá z výše uvedeného, splňuje předložená studie Kataríny Tomašovičové kritéria kladená na bakalářské práce. K obhajobě ji proto doporučuji a předběžně hodnotím známkou *výborně*.

PhDr. Pavlína Šaldová, Ph.D.

V Praze, 1. září 2013